



Sveučilište u Zagrebu

**AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
MUZIČKA AKADEMIJA**



Klasa: ADU 003-05/12-01/01
Ur.broj: ADU 251-78-01/1-12-2
Zagreb, 20. travnja 2012.

Gospodin
dr. sc. Aleksa Bjeliš, rektor
Sveučilište u Zagrebu

Predmet: Javna rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Poštovane gospodine Rektore,

s dužnom pažnjom razmotrili smo *Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* iz vizure rada, djelovanja i pozicije umjetničkih akademija. U relativno kratkom vremenu, koje nam je na raspolaganju u javnoj raspravi, naznačili smo glavne probleme umjetničkog područja koji nisu postavljeni niti obuhvaćeni postojećim zakonom, pa tako ni ovim prijedlogom izmjena i dopuna, a koji već niz godina opterećuju naš rad. Uvjereni smo da će naše primjedbe u konstruktivnom pristupu otvoriti prostor artikulaciji specifičnosti umjetničkog područja.

U postojećem *Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* još uvijek ima pitanja koja traže pobliže definiranje umjetničkog područja u sustavu visokog obrazovanja kao i pojma mjesta, uloge, okvira i uvjeta umjetničkog istraživanja. Umjetničko područje se po povijesnoj prepoznatljivosti i utemeljenosti nekih nacionalnih vrijednosti razlikuje od dosada definiranih područja znanosti, kako unutar tako i izvan sustava obrazovanja.

To ne nalaže korijeniti pristup već korekcije koje nije teško normativno ugraditi u zakon. Isto tako te promjene sasvim su u duhu zakona i ne traže dodatna financijska sredstva.

Slijedom navedenoga htjeli bi se osvrnuti na 8 najvažnijih aspekata, kojima bi htjeli doprinijeti kvaliteti prijedloga izmjena i dopuna postojećeg zakona kao i zakona u cjelini.

1. ZNANOST vs. UMJETNOST

U *Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* nije jasno utvrđena jednakopravnost znanstvenog i umjetničkog područja. Zbog toga u praksi postoji veliko nerazumijevanje pri položaju i vrednovanju rada umjetničkih akademija te inauguraciji umjetničkih projekata, kao bitnog dijela sveučilišne zajednice te umjetničkog i znanstvenog prostora Republike Hrvatske.

Na sveučilištima je prepoznat status jednakopravnosti znanstvenog i umjetničkog područja, kao i posebnosti tih područja koja se ne mogu sa tim elementima izjednačiti, međutim nužno mu je i dati zakonski okvir kako bi se ta jednakopravnost mogla primijeniti u praksi.

Isto tako i sva pitanja koja se tiču izbora u suradnička zvanja, nastavna zvanja, znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja itd. dovode do neprimjerene diskriminacije, kako umjetničkog područja, tako i pojedinaca unutar istoga.

Sveučilište u Zagrebu

AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Trg maršala Tita 5
Telefon: (01) 45 53 243 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@adu.hr, <http://www.adu.hr>

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Ilica 85
Telefon: (01) 37 11 307 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@alu.hr, <http://www.alu.hr>

MUZIČKA AKADEMIJA
10000 Zagreb, Berislavićeva 6
Telefon: (01) 48 10 200
<http://www.muza.hr>

2. ZNANSTVENO vs. UMJETNIČKO ISTRAŽIVANJE

Smatramo da se u Zakonu treba jasno definirati umjetničko istraživanje kao jednakopravni ekvivalent znanstvenom istraživanju, te na tim načelima odgovarajućem omjeru osigurati sredstva za realizaciju umjetničkih projekata u sustavu visokog obrazovanja. Upravo sloboda istraživanja, pa tako i umjetničkog, temeljni je princip akademskog života, koji se mora uvažavati u sustavu državnog i fondovskog financiranja. Nepostojanje prostora u kojem je definirano financiranje umjetničkog istraživanja i vrednovanja umjetničkih projekata u sustavu visokog obrazovanja, diskriminira umjetničke akademije u odnosu na druge znanstveno-nastavne i znanstvene sastavnice u sustavu visokog obrazovanja.

3. DOKTORAT U UMJETNOSTI vs. UMJETNIČKA DJELATNOST

Umjetničko područje temeljeno je na izvornoj umjetničkoj djelatnosti i prepoznaje potrebu za zadržavanjem temeljnog umjetničkog habitusa. Iz tog razloga doktorat umjetnosti, koji je za određene struke i usmjerenja moguć i poželjan, ne predstavlja isključivi uvjet za rad i djelovanje u akademskoj zajednici, jer predstavlja tek jedan vid usavršavanja. Doktorat umjetnosti ne može zamijeniti izvorno umjetničko djelovanje i umjetničku praksu.

Naime, velika većina umjetničkih akademija u glazbenom i dramskom umjetničkom području diljem Europe i svijeta nema u svojem planovima i programima doktorske studije. Nema ni u Hrvatskoj, jer je temeljna orijentacija kod nas ipak na umjetnosti samoj kroz sama umjetnička ostvarenja. Postojeći doktorski studiji na Akademiji likovnih umjetnosti predmnijevaju paralelizam s umjetničkim djelovanjem kao posebnom kategorijom, u kojoj niti jedna nije zamjena za drugu.

Priroda umjetničkog djelovanja podrazumijeva umjetničke dosege koji se ne valoriziraju samo kroz doktorske studije, nego kroz umjetničku relevantnost i umjetničku praksu.

Konačno, za predmete koje može predavati samo umjetnik u umjetničko-nastavna zvanja biraju se nastavnici temeljem svoje umjetničke djelatnosti, a bez doktorata znanosti odnosno umjetnosti.

4. ZNANSTVENI NOVACI vs. UMJETNIČKI NOVACI

Status znanstvenog novaka u umjetničkom području također ne mora nužno podrazumijevati doktorat znanosti, odnosno umjetnosti, nego ekvivalent u umjetničkoj praksi, kojeg struka može vrednovati kroz zadane kriterije. Stoga smatramo da se na odgovarajući način treba razlikovati znanstvene od umjetničkih novaka, za čije se uvođenje zalažemo.

Također, smatramo da je na umjetničkim akademijama, ovisno o potrebama umjetničkog područja, nužno zadržati status asistenta i višeg asistenta, bez uvjetovanog pohađanja i završavanja dokorskog studija jer je javno umjetničko djelovanje upravo onaj vid koji se njeguje na umjetničkim akademijama i na kojem je temeljen nastavni i umjetnički rad.

5. UMJETNIČKI SURADNICI vs. PREDAVAČI

Status umjetničkih suradnika na umjetničkim akademijama do sada je reguliran u dvije razine koje su izjednačene sa statusom – predavača, višeg predavača. Postojeća nomenklatura nastavnih zvanja nedovoljno specificira zvanja umjetničkih suradnika za koja su neophodne umjetničke kvalifikacije. Stoga, uz postojeća nastavna zvanja specifičnost umjetničke nastave nalaže poticanje i otvaranje prostora za razvoj, te uvođenje treće razine, tj. uz umjetničkog suradnika i višeg umjetničkog suradnika, predlažemo uvođenje zvanja *umjetnički savjetnik*, koji je u svojim pravima izjednačen s profesorom visoke škole. To se odnosi na široki raspon umjetničkih disciplina u kojima je istodobno sadržana bitna umjetnička komponenta s komponentom užeg stručnog određenja i umjetničkih vještina u najboljem značenju te riječi.

Sveučilište u Zagrebu

AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Trg maršala Tita 5
Telefon: (01) 45 53 243 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@adu.hr, <http://www.adu.hr>

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Ilica 85
Telefon: (01) 37 11 307 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@alu.hr, <http://www.alu.hr>

MUZIČKA AKADEMIJA
10000 Zagreb, Berislavićeva 6
Telefon: (01) 48 10 200
<http://www.muza.hr>

6. ZNANSTVENO-NASTAVNA ZVANJA vs. UMJETNIČKO-NASTAVNA ZVANJA

Obzirom na nedorečenosti u postojećem zakonu oko izjednačavanja statusa i svih prava nastavnika u umjetničko-nastavnim zvanjima s nastavnicima u znanstveno-nastavnim zvanjima, oni se nejednako tretiraju kroz kolektivne ugovore. Iako je nastavnicima u umjetničko-nastavnim zvanjima kroz postupak izbora docenta i viša zvanja *implicite* priznat status koji imaju doktori znanosti, u materijalnim pravima to se vrlo često osporava (iako to samo Ministarstvo i Sveučilište ne osporavaju). Ovo se poglavito odnosi na znanstveni dodatak od 15% na doktorat znanosti, kao i 8% kod stupnja magistra znanosti.

Stoga smatramo da se jasnim zakonskim odrednicama obavežu svi sudionici kod sklapanja ugovora sa socijalnim partnerima (odnosno sindikatima) i time osigura striktno provođenje odredbi Zakona pri izjednačavanju umjetničko-nastavnih i znanstveno-nastavnih zvanja uz uvažavanje istih materijalnih prava.

Također smatramo da se na razini Vlade Republike Hrvatske treba razriješiti taj isti problem priznavanja jednakih materijalnih prava pri odlasku nastavnika u umjetničko-nastavnom zvanju u mirovinu.

7. UMJETNIČKA I PEDAGOŠKA ZRELOST vs. MIROVINA

Na umjetničkim akademijama u pravilu se u nastavne procese uključuju umjetnici tek nakon višegodišnje umjetničke prakse (najčešće u 40-im godinama života), što proces napredovanja u viša zvanja čini složenijim, odnosno ta pedagoška praksa daje najbolje rezultate u 60-im godinama života. Stoga je, prema postojećem stanju na umjetničkim akademijama, starosni prosjek je vrlo visok.

Treba vrlo oprezno pristupiti Odredbi o ukidanju rada nakon 65 godina, jer za umjetničko područje to će predstavljati neposredan udar na struku obzirom na realni manjak potencijalno kvalitetnih nastavnika na slobodnom tržištu.

Smatramo da problematika odlaska u mirovinu nakon 65 godina ne pogađa jednako sva područja, pa Vas molimo da se i u ovom slučaju uvaži specifičnost umjetničkog područja kod kojeg za neke djelatnosti nemamo odgovarajuće kvalificirane zamjene.

Konačno umjetničke akademije po svojoj strukturi nisu u mogućnosti kroz tržišnu ili projektnu orijentaciju osigurati plaću za bilo kojeg zaposlenika, pa tako ni onih neophodnih, a starijih od 65 godina.

Nužno je otvoriti mnogo veći prostor za ostvarenje vlastitih prihoda za projekte umjetničkog istraživanja i umjetničke projekte kroz specijalizirane fondove, koji mogu osigurati zadržavanje najvrsnijih umjetnika i pedagoga u umjetničkoj nastavi.

8. MATIČNI ODBORI – ZNANSTVENA ZVANJA vs. UMJETNIČKO-NASTAVNA ZVANJA

U djelovanju matičnih odbora, matični odbor u području umjetnosti nije u mogućnosti raditi po istim odrednicama na kojima rade odbori u znanstvenim područjima, u kojima s vrši izbor u znanstvena zvanja.

U umjetničkom području ne postoje izbori u znanstvena zvanja (znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik), odnosno njima odgovarajuća umjetnička zvanja, te bi zbog jasnijeg djelovanja u provođenju postupaka izbora u umjetničko-nastavna zvanja, kao i ovlaštenjima u provođenju djela postupka u umjetničko-nastavna zvanja, bilo nužno jasnije odrediti mjesto i postupanje matičnog odbora u području umjetnosti.

Sveučilište u Zagrebu

AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Trg maršala Tita 5
Telefon: (01) 45 53 243 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@adu.hr, <http://www.adu.hr>

AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
10000 Zagreb, Ilica 85
Telefon: (01) 37 11 307 (Dekanat)
E-pošta: dekanat@alu.hr, <http://www.alu.hr>

MUZIČKA AKADEMIJA
10000 Zagreb, Berislavićeva 6
Telefon: (01) 48 10 200
<http://www.muza.hr>

Poštovani gospodine Rektore,

Pismo s istim sadržajem uputili smo i ministru dr. Jovanoviću u nadi da ćemo imati priliku sva ova pitanja detaljnije razmotriti i s njegovim suradnicima, koji operativno rade na prijedlogu izmjena i dopuna tog, za nas, najvažnijeg Zakona.

S poštovanjem

Dekani umjetničkih akademija Sveučilišta u Zagrebu

Enes Midžić, red. prof.

Dalibor Jelavić, izv. prof.

Mladen Janjanin, red. prof.



S poštovanjem

Dekani umjetničkih akademija Sveučilišta u Zagrebu

Enes Midžić, red. prof.

Dalibor Jelavić, izv. prof.

Mladen Janjanin, red. prof.